

Depressiun – la malsogna sutschazegiada

L'exposiziun ambulonta «vias ord la depressiun» ei da veser il mument a Mustér

■ (anr/hh) Entochen ils 28 da matg 2019 ei da veser sin la piazza da Puntreis a Mustér in'expoziun ambulonta davart la depressiun. Completada vegn quella cun ina discussiun al podi e stans d'informaziun gievgia, ils 23 da matg 2019.

L'exposiziun ei sedada sin fundament d'ina concurrenza creativa igl onn passau cul tetel «vias ord la depressiun». Persunas pertuccadas ni pertuccadas pli baul dalla malsogna ein vegnidas envidadas da presentar lur vias individualas ord la depressiun e quei en ina fuorma creativa. Ord 47 lavurs inoltradas ha ina giuria professunala eligiù 26 ovras. Ellas dattan da partetgar, sensibiliseschan, mo dattan era forza positiva. Las participontas ed ils participonts dattan in'investa persunala en quei ch'els han fatg atras, mo era da lur sesentir intern.

Sa tuccar mintgin

Seigi musicist da rock, cantadura, miedi ni cavalcadra – depressiuns san tuccar e sparter mintgin. Buca tuts piteschan dils medems simtoms. Depressiuns han biaras fatschas. Las figuras dall'exposiziun sin la piazza da Puntreis a Mustér illustreschan quei. Depressiuns s'audan tier las malsognas fetg derasadas ed en lur difficultads s'audan ellas tier las malsognas che vegnan sutschazegiadas il pli fetg. Ina da tschun persunas vegn confruntada silmeins in ga ella veta cun depressiuns che duessen vegnir tractadas. La stigmatizaziun sociala da malsognas psichicas ha denton per consequenza che mo la mesadad dils pertuccai tscherca agid professunal. Ina depressiun che vegn buca constatada e tractada sa caschunar gronds fastedis alla pertuccada ni al pertuccau sco era allas persunas che vivan en siu contuorn. Ella sa schizun periclar la veta. L'exposiziun ambulonta ch'ei vegnida presentada l'emprema ga igl onn vargau a Cuera less sensibilisar la glicud per la malsogna dalla depressiun e mussar ch'igl ei impurtont ed endretg da plidar aviartamein davart la sanadad e las malsognas psichicas. Medemamein vul ella animar d'impedir pregiudezis, pertgei la depressiun pertucca l'entira societad. L'exposiziun sa vegnir

L'exposiziun davart la depressiun sin la piazza da Puntreis a Mustér.

FOTO H. HUONDER

empristada da vischnauncas, centers da sanadad, scolas, posts da prevenziun ni autras instituziuns regiunalas. Ella sa vegnir mussada – sco a Mustér – sin piazzas publicas, en parcs ni era per liung da sendas da viandar. Ella consista da 14 figuras cun ina grondezia da mintgamai biebein dus meters. La figura introductiva informescha davart l'exposiziun ed ils «10 pass alla sanadad psichica». Las 13 ulteriuras figuras muossan 26 differentas ovras. L'exposiziun sa vegnir cuminada cun differents arranschaments, per exempel informaziuns, films ni visetas da classas da scola.

Referat e discussiun

Gievgia, ils 23 da matg naven dallas 18.00 ha in referat cun ina discussiun al podi e stans d'informaziun liug el Puntreis Center da sanadad a Mustér. L'occurrnza

vegn organisada da differentas instituziuns socialas e da sanadad dalla Surselva: Clinica dil gi e gerontopsichiatrica dalla PDGR, Associazion Alzheimer Grischun, Spitex psichiatria ambulonta, soras dominicanas da Glion, psichiatria per affons e giuvenils, Procap Grischun, Pro Infirmis Grischun, Pro Senectute Grischun, Survetsch social regiunal Surselva, Seniors-Ca, Spitex Cadi ed SVA Grischun en collaboraziun cugl Uffeci da sanadad dil cantun Grischun e la Sana Surselva. L'occurrnza promovia il scomi da meinis denter las persunas pertuccadas da malsognas psichicas, confamiliars e persunas dil fatg. Rey Keller, campiun da muntogna cun ina protesa da comba, ha buca schau dumignar la malsogna, malgrad impediment e crisas psichicas. Sin sia via dil guid da muntogna tier ina persuna cun impediments ed anavos ha el era

saviu bien grau da differentas instituziuns. Mo tgei instituziuns dat ei insumma? Nua survegn jeu tgei agid? All'occurrnza vegn dau rispostas. Alla discussiun al podi, moderada d'Alice Bertogg, discuan persunas dil fatg cun Rey Keller davart la situaziun da persunas cun ina malsogna psichica. Silsuenter vegn offeriu in aperitiv. Naven dallas 18.00 sco era suenter la discussiun han las visitadras ed ils visitaders la puseivladad da s'informar als stans dallas organisaziuns socialas e da sanadad dalla Surselva. L'entrada ei gratuita, in'annunzia ei buca necessaria. Duront l'exposiziun vegnan era pliras classas da scola dil contuorn a visitar quella e sefatschentar dalla depressiun sut il tetel «retenientschas dad ir per agid».

Ulteriuras informaziuns anflan ins sillas paginas d'internet dallas organisaziuns ni sin www.bischnit.ch

FLEM

20 milliuns da la vischnanca per Cassons – pro e contra

Brevs da lecturs contra, il messadi da la vischnanca pro

(rtr) La pendiculara da Cassons è vegnida serrada il 2014 e rutta giu l'onn passà. Dapi quasi quatter onns na datti pia nagina colliaziun cun pendiculara fin si Cassons. En tut custa la pendiculara 80 milliuns francs e da quels custs sto la vischnanca surpigliar 20 milliuns. Ulteriurs 20 milliuns duai l'Arena Alva pajar, il rest da 40 milliuns vegnian ad es-

ser emprests da las bancas. L'opposiziun en vischnanca cunter quella fatschenta che vegn ils 19 da matg a l'urna è be sporadica, ma i dat ella.

Las reproschas dals critichers

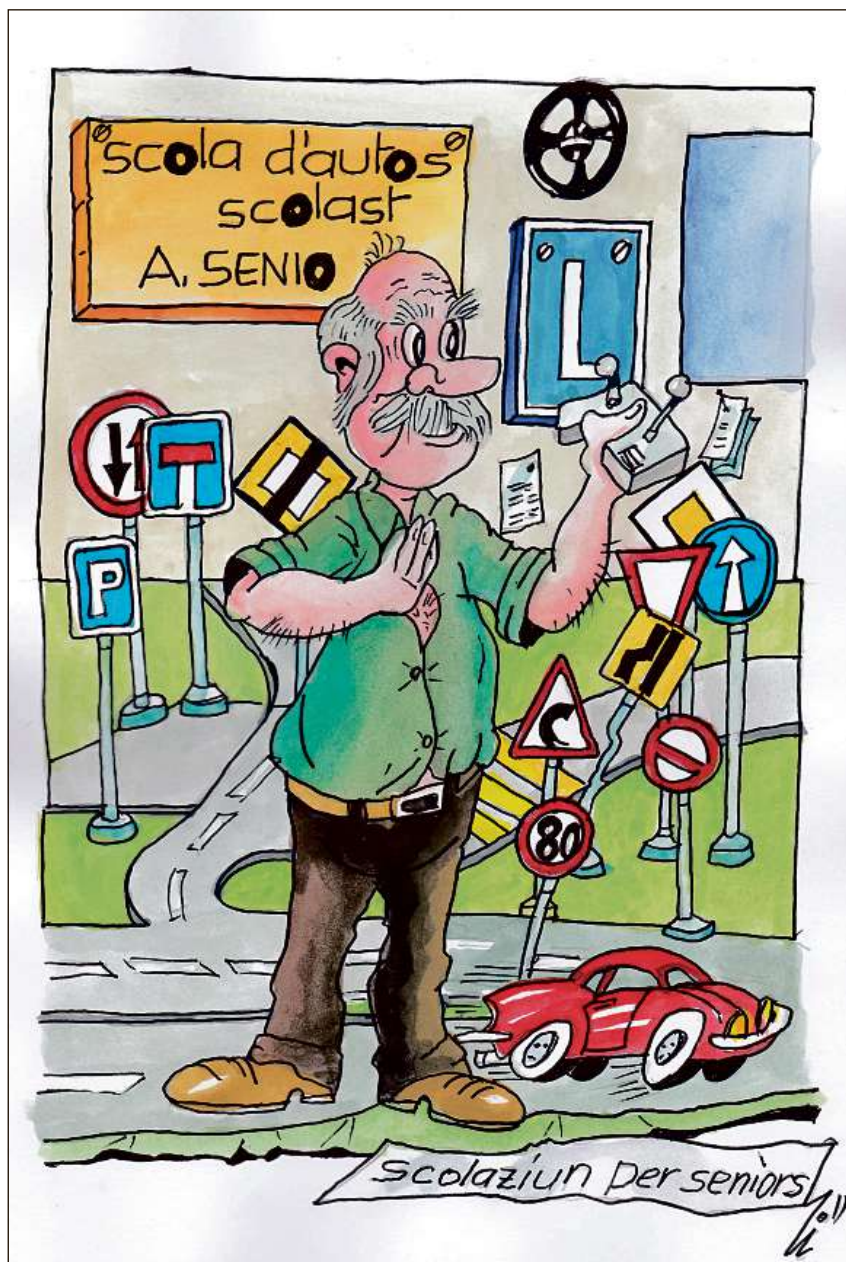
Ils puncts che vegnan mess en dumonda èn:

- Ins na sappia betg cura quests 20 milliuns sajan da pajar.
- Las decisiuns davart la pendiculara vegnian pli tard prendidas tuttas da la nova Cassons SA.
- Il suveran na vegnia betg dumandà en chausa.
- La pendiculara nova na gaja betg fin sin il Fil da Cassons, mabain ch'ia gia sin ils Cugns – 300 meters pli engiu.

Messadi reagescha sin critica

Tenor il messadi repartì en la chasada èn las respostas formuladas uschia:

- Cugns valia sco punct optimal cun in vista en l'Arena tectonica Sardona.
- Ils represchentants en la nova Cassons SA sajan persunas ord il gremi da la suprastanza da la vischnanca da Flem, da la Arena Alva e persunas independentas.
- Flem stoppia pajar pir cura ch'i vegnia entschet a bajegiar l'emprim'etappa, lura 10 milliuns e tar la segunda etappa anc ina giada 10 milliuns.

CARICATURA L. FLEPP

L'avegnir da la pendiculara da Cassons ch'ha stui vegnir spazzada l'onn passà chaschuna vivas discussiuns entaifer la vischnanca da Flem.

MAD

FALERA

Wendelin Casutt resta president communal

(anr/ac) La radunonza communal da la vischnanca da Falera dil vendergis vargau ha confirmau il president Wendelin Casutt per in'ulteriura perioda d'uffeci. El ei vegniun reeligiun cun 65 vuschs dallas 76 persunas cun dretg ad vuschar presentas alla radunonza communal. Els ulteriurs commembers dalla suprastanza communal sesanflan en in auter ritmus d'elecziun. La radunonza ei ulteriuramein sefatschentada cun la tscherna dalla cumissiun da baghegiar. Gian Arpagaus ei vegniun confirmau en uffeci ferton che Helena Cathomen Huonder surpren il post da Basil Albin ch'ei seretrats sin fundament dalla limitaziun dil temps d'uffeci. La cumissiun da baghegiar secumpona vinavon dils commembers reelegi Manfred Darms e Maurus Heini e da niev entra Renaldo Capeder en quella cumissiun. El remplazza Olivier Arpagaus, medemamein seretrats en connex cun il temps d'uffeci limitau. Approbau ha la radunonza communal il quen communal 2018 cun amortisaziuns ordinaras da 220 000 francs, amortisaziuns supplementaras da 424 000 francs ed ina finanziaziun atgna da passa in milliun francs. Alla vischnanca da Falera eis ei reussiu da contribuir bunamein 160 000 francs allas atgnas reservas ed augmentar igl agen capital per 266 000 francs. Il consentiment dalla radunonza communal ha ulteriuramein ina revisiun parziala dil plan da zonas anflau. Ei se tracta dad in plan da zonas dad auas. Il scaldament dil center da cultura La Fermata sto vegnir remplazzas e per quei intent han ils presents alla radunonza communal concediu in credit da 65 000 francs.

LA QUOTIDIANA

Editura: Samedia Press AG
 Editeur: Hanspeter Lebrument
 CEO: Thomas Kundert
 Schefredactor: Martin Cabalzar
 Redacziun

Agentura da Novitads Rumantscha (ANR):

Flurin Andry (fa), Augustin Beeli (abc),
 Andreas Cadonau (ac), Annatina Felli (afi),
 Hans Huonder (hh), Susi Rothmund (sr),
 Gion Nutegn Stgier (gns).

Collavurators redacziunals:

Giusep Capaul (gc), Lucas Deplazes (ld),
 Bartholome Tschanner (bt).

Adressas redacziunals:

La Quotidiana, Via Sommerau 32, 7007 Cuira,
 tel. 081 255 57 10,
 mail: redacziun@laquotidiana.ch

Agentura da Novitads Rumantscha (ANR):

Via da Masans 2, 7000 Cuira,
 tel. 081 250 48 00,
 mail: anr@spin.ch
 Surselva: tel. 081 936 47 00,
 mail: surselva@anr.ch
 Engiadina: tel. 081 864 81 12,
 mail: engiadina@anr.ch
 Surmeir: tel. 079 430 69 30,
 mail: surmeir@anr.ch
 Schons: tel. 081 637 13 45 / 079 869 03 18
 mail: tschanner.savognin@bluewin.ch

Editura Samedia,

Via Sommerau 32, 7007 Cuira;
 tel. 081 255 50 50,
 mail: verlag@samedia.ch

Servetsch d'abunents e da distribuzion:

Via Sommerau 32, 7007 Cuira,
 tel. 0844 226 226,
 mail: abo@samedia.ch

Inserats:

Samedia Promotion,
 Via S. Clau Sura 11, 7130 Gilon
 tel. 081 920 07 17, fax 081 920 07 18,
 mail: ilanz.inserate@samedia.ch

La Quotidiana compra tschintg giadas ad emna

Ediziun derasada: (Südschweiz cumplet)
 72319 exemplars, Ediziun vendida 68613 exem-
 plars (WEMF-/SW-beglaubigt, 2018)

Derasaziun: 163 000 lecturs (MACH-Basic 2018-2)

Pretschs d'abunaments sut:

www.suedostschweiz.ch/aboservice

Communicaziun da participaziuns considerablas
 sin fundament da art. 322 CP:

nagin

© Samedia